

Egyptské náboženství



- Egyptské náboženství se poměrně ve značné výši vymyká všem dosavadním již existujícím náboženstvím, a to především svou jedinečností a nesourodostí jeho postav. Pokud bychom chtěli toto náboženství srovnat například z nejrozšířenější formou náboženství, tedy křesťanstvím, uvidíme jak jsou rozdílné.
- Křesťanství má pevný a stanovený řád, a od svého vzniku je koncipováno jednotnou principovou linií, na jejímž konci je jediný Bůh, ani ne tak vládnoucí, jako sloužící spíše jako dokonalý příklad všem.
- Naproti tomu egyptské náboženství je poměrně složitější. Skládá se z množství postav, které jsou poměrně nestálé. Egyptské božstvo se dělí do několika vrstev, a jejich postavení se v průběhu času mění. To může být zapříčiněno jak historickými událostmi, tak geografickou odlišností.



- Egypt je zemí, kde prostředí a přírodní síly měly velký vliv na životy a představy lidí. Celý jejich život pozorovali cyklus sluneční pouti, kdy slunce každý den umíralo a rodilo se tak, aby zachovalo život na zemi.
- Podobně tomu bylo i u střídání ročních období, v kterém viděli neustálé umírání vegetace v důsledku vyprahnutí země. Dokud znovu nepřišla záplava řeky Nilu, která dokázala oživit všechny rostliny a plodiny. Na těchto dvou životních silách, slunci a řece, sledovali neustálý koloběh a rytmus života, smrti a znovuzrození, které s největší pravděpodobností inspirovalo Egyptany, že lidské zrození, smrt, znovuzrození a trvání po smrti bude fungovat na stejném principu.
- Staří Egyptané věřili, že Nil je jejich zdroj života, že pramení v podsvětí a že říční záplavy jsou božským darem, a kdyby jich nebylo, obávali se hladu a smrti.
- Nechoázelo ovšem k tak velkým záplavám, a tak nízkým, aby se tak stalo. Proto pravidelnost nilských záplav a klima silně ovlivnilo náboženství Egypta.





- Pro označení božstva používali Egypťané výrazu „*necer*“, i když i přes několik století si badatelé nejsou jisti správností tohoto slova. Nevíme jestli kupříkladu nedošlo k záměně mezi slovem „*nacerit*“, jenž představuje přípravek pro vysoušení těla zesnulého při mumifikaci.
- Toto slovo je zajímavé už jen tím, že Egypťané jím pojmenovávali veškeré známé bytosti. Od nejvyšších božstev, přes menší bůžky, démony, ale i panovníka a různé nadpřirozené bytosti.



- Samotní bohové byli vnímáni jako tajemné bytosti ohromné nadpřirozené síly. Každý z bohů vystupoval v určité funkci pro kterou byl určen, kupříkladu bůh slunce, bůh plodnosti, bůh úrody atd. Ovšem kromě toho, že byli přiřazeni k určité funkci nebo roli, byla božstva charakterizována třemi hlavními rysy, jménem, podobou a atributy. Vzhledem k tomu, že počet egyptských bohů, jejichž jména dnes známe je okolo 2500 a snad i vyšší, je velmi těžké je zařadit pokud se jejich jména, podoba či atributy shodují. Egyptský systém je však tak důmyslný, že několik bohů se sice mohlo dělit společně o jméno, podobu, titul či atributy, ale dvě božstva se nemohla shodovat ve všech těchto kategoriích.

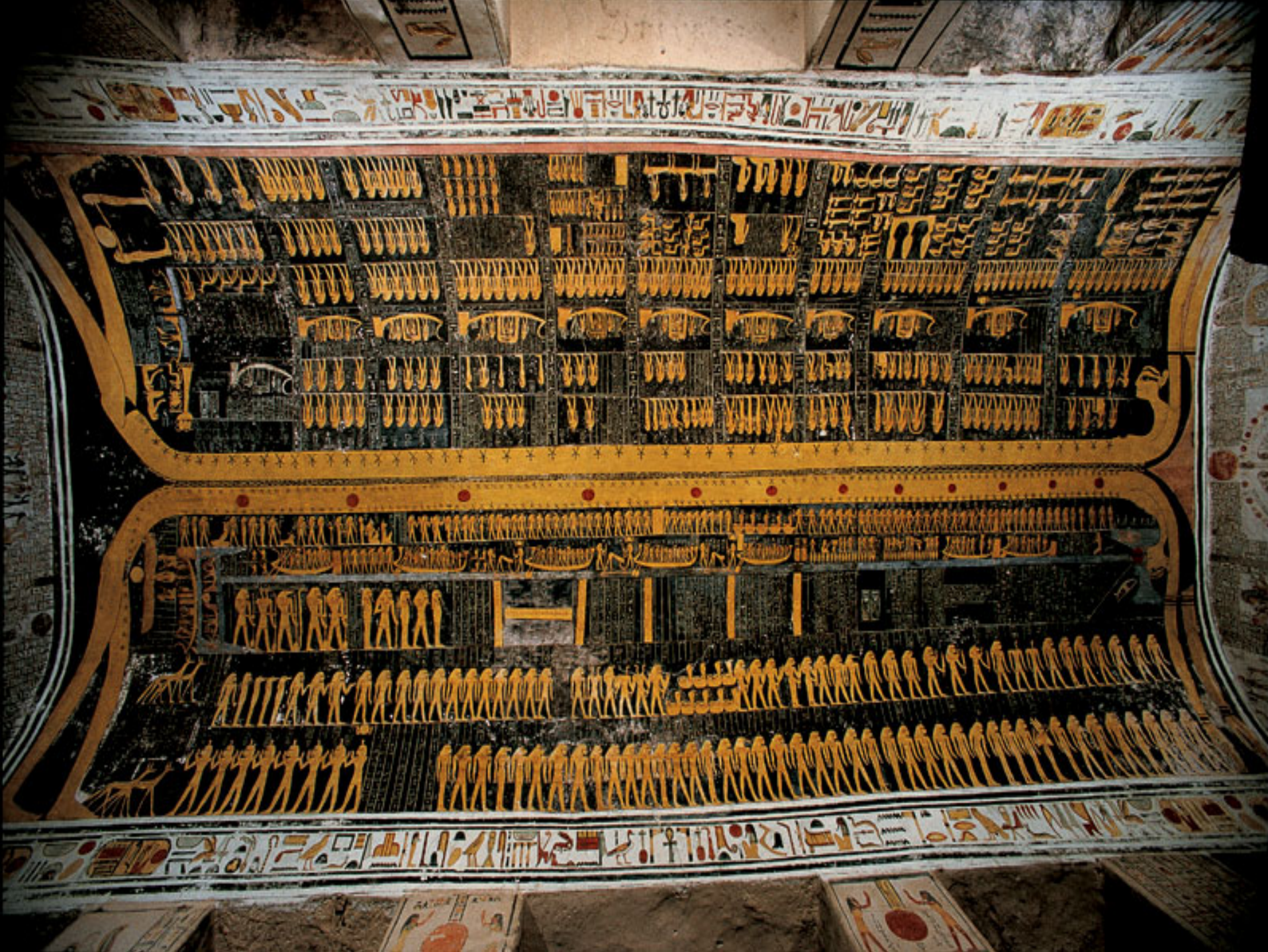
Tři dimenze bytí

- Důležité také je, že každý z bohů vystupoval v určité rovině bytí či dimenzi ve které byl uctíván, jelikož Egypťané své bohy chápaly a vnímali ve třech těchto rovinách.
- První dimenze o které se zmíním je takzvaná „*kosmická* rovina“, ve které se božstvo projevovalo v určitém přírodním jevu či síle některé z kosmických sfér, jako byl kupříkladu koloběh slunce, hvězd, větru či záplava, ale také život, smrt a vzkříšení. Díky tomu, že byly tyto jevy cyklické, Egypťané je přisuzovali nadpřirozeným silám bohů.
- Druhá dimenze se nazývá „*kultická*“, která v sobě nese zastoupení v uctívání boha na zemi, a která má za úkol pečovat o božské tělo, které představovala kultovní socha.
- Poslední dimenzí je tzv. „*mytická* rovina“, jejíž podoba je zachycena v mytologických legendách, kdy bohové žili podle představ lidstva. Všechny tyto legendy jsou ovšem tvořeny lidmi a jejich zkušenostmi z vlastního světa. Proto se bohové chovají, myslí, cítí a dokonce se rodí, stárnou a umírají jako lidé. V mytické dimenzi čas plyne nekonečně dlouho a trvá navěky. Pojí se s ostatními rovinami, a ty se navzájem doplňují a vytvářejí tak jeden jediný samostatný celek. A také zobrazování bohů se soustředí do určitých kategorií, které samozřejmě souvisí s již uvedenými sférami bytí a funkcí daného boha.

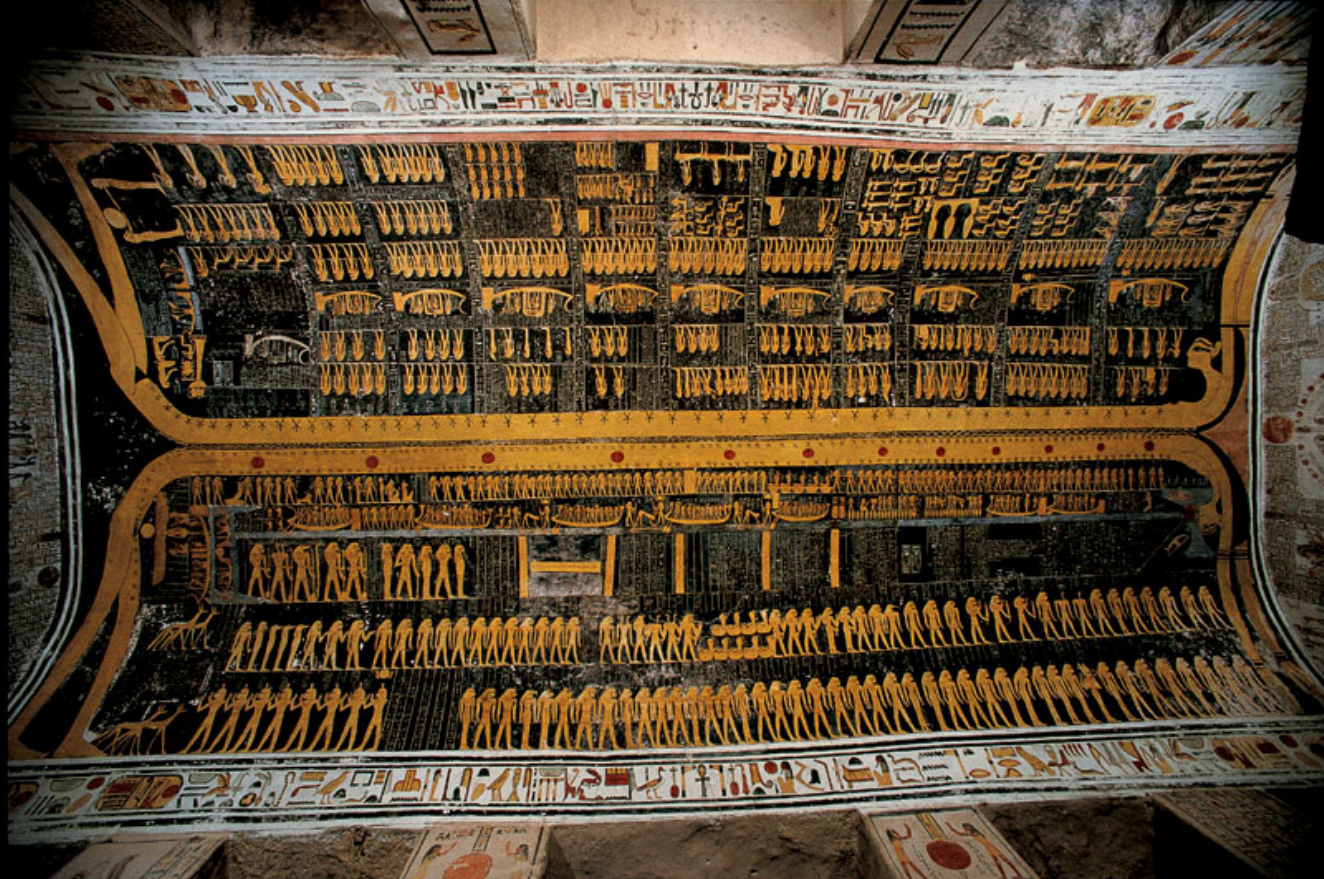


- A také zobrazování bohů se soustředí do určitých kategorií, které samozřejmě souvisí s již uvedenými sférami bytí a funkcí daného boha.
- Bohové byli nejčastěji zachyceni ve zvířecí či lidské podobě.
- Častější ovšem byla kombinace těchto dvou podob. Toto zobrazení ovšem nikdy nebylo přesné zachycení bohů, ale spíše se snažilo o zachycení bohů v jejich funkci, kterou vykonávali.





Původ bohů



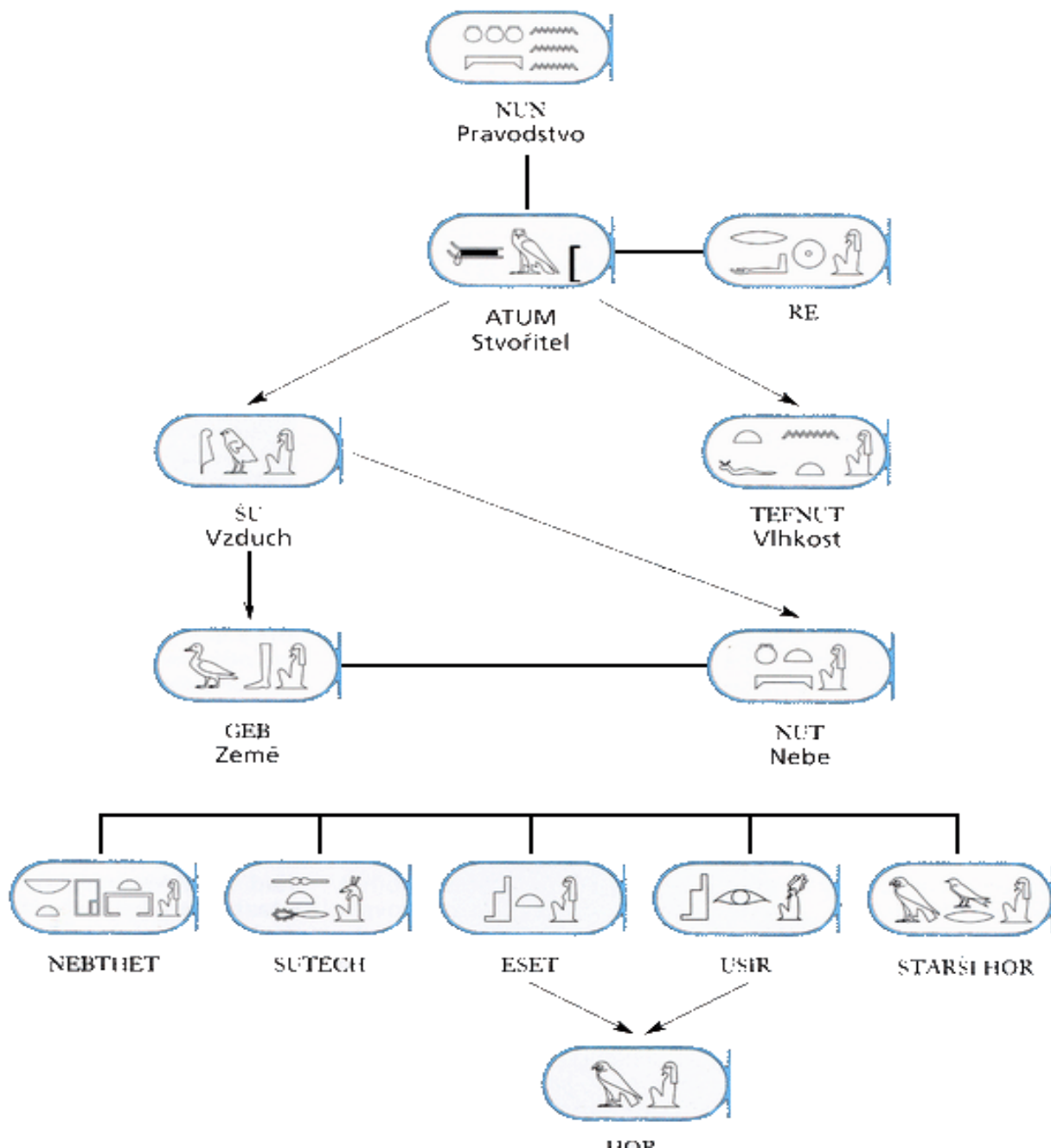
- Co se týče původu bohů Jaroslav Janák ve své knize píše, „že v mytické rovině, která popisuje božstva jako žijící bytosti podobné lidem, se setkáváme s příběhy o zrození, stárnutí a smrti bohů. Tyto zmínky ale musí být současně nahlíženy skrze další dvě dimenze božského bytí, a proto nelze prohlásit, že egyptští bohové byly smrtelní.
- V otázce původu bohů panuje v egyptském náboženství vzácná shoda. Před počátkem času existovalo pouze pravodstvo Nun, ostatní povstalo až skrze Stvořitele, který se vynořil z Nunových vod.“ Tedy Stvořitel dal život nejen lidem, ale také všem bohům, které stvořil, nebo kteří povstali z potu a kapek jeho krve.

Příběh zrození bohů

- Pokud by jsme měli popsat vznik bohů, začneme tedy na počátku, kde stál Atum, jež byl stvořitelem sebe sama a vyšel z pravodstva Nun. Atum dále stvořil Šua, boha dechu a Tefnutu, bohyni vlhkosti. Šu od sebe oddělil nebe a zemi, a tak zplodil bohyni Nut, bohyni nebe, a Geba, boha země. Nut s Gebem dále počali dva syny, první z nich byl Usir a druhý Sutech a dvě dcery Esetu (Isis) a Nebthetu. Usir se stal prvním faraónem Egypta a započal tak první dynastii. Spolu s Esetou moudře a spravedlivě vládl. Učil lidi obdělávat půdu, péci chleba a stavět města. Dal jim zákony a svědomí, aby dokázali rozlišit dobro od zla. Stalo se ale, že krutý Sutech se chtěl zmocnit trůnu a tak svého bratra Usira zavraždil, a jeho tělo rozsekal na kusy, které rozptýlil ve vodách Nilu. Eset ale odmítla před Sutechem sklonit hlavu. Shromáždila kusy těla svého zavražděného manžela a s pomocí boha Anupa, jež byl prvním balzamovačem, jej složila k sobě. Posléze se proměnila v letícího sokola. Byla oplodněná bohem Usirem oplodněna, a z tohoto spojení se zrodil Hor. Eset ho vychovávala v ústraní, v močálech delty Nilu. Když bůh dospěl, rozhodl se získat zpět své oprávněné dědictví a pomstít otcovu smrt. Hor vyzval Sutecha na souboj ve kterém ho porazil a od té doby vládl Zemi. Vzkříšený Usir se odebral do království temnot a stal se pánem světa mrtvých. To jest je legenda o zrození prvních bohů.



RODOKMEN BOŽSKÉ RODINY



Nun



- Nun či původně Niu a Nu, nebo-li vodnatý, byl první bůh, který byl personifikací pravodstva. Představoval prapůvodní látku, jako nehybnou, nekonečnou, do všech směrů se rozpínající ponořenou do temnot.
- Toto pravodstvo existovalo před stvořením, a i po vzniku kosmu. Nadále prostupuje stvořený svět, například jako záplava či déšť. V jeho vodách žije had Apop, ale z těchto vod povstal i sám Stvořitel, jako Atum či Re. Stvořiteli se tak připisuje podoba hada. Představa vynoření světa ve formě prapahorku symbolizuje ustupování nilské záplavy a znovuzrozená zem se tak objevuje v podobě ostrůvku.
- Nun představuje omývání hranic světa, proto se slunce musí při své denní pouti pokaždé vynořit z jeho vod, tak jak tomu bylo poprvé. Tak vznikl Atum Stvořitel.
- Vyobrazován je nejčastěji jako muž vystupující z vod pravodstva, nesoucí ve svých rukou bárku s bohy.

ATUM

- Atum povstal jako první bytost z praoceánu Nun v němž existoval v podobě hada. Legenda praví, že se vynořil z Nunových vod v podobě ostrůvku či praprahorku.
- Význam jeho jména není příliš znám, může se spojit s motivy úplnosti, dokončení, ale také dokonání a neexistence. Bývá obvykle zobrazován v podobě muže s obecnými božskými insigniemi. Nejčastěji se spojenou korunou Horního a Dolního Egypta. Pokud zastupuje zapadající slunce, může zpodobňovat staršího muže opírajícího se o hůl či muže s beraní hlavou. Ve funkci prabozstva mohl mít funkci hada či kombinaci hada s člověkem.
- Atum měl schopnost sebeoplození, což je považováno jako akt masturbace a vlastní pozření semene. Tak splodil prvotní pár, boha Šua a bohyni Tefnutu. Podle některých verzí se toto zrození uskutečnilo vyplivnutím Tefnuty a vykašláním Šua. Ten vychází z podoby jmen bohů se slovy vykašlat „išeš“ a vyplivnout „tef“. Velmi známým příběhem je také jak se Šu a Tefnut ztratili ve vodách praoceánu. Atum potom vyslal tedy své oko, aby je našel, ovšem Atum si mezitím stvořil oko nové. Původní oko po svém návratu shledalo, že je místo bsazené novým okem, rozplakalo se a z těchto slz povstali první lidé „remec“. Stvořitel nakonec nešťastné oko vyvýšil a učinil je „ureem“, posvátnou kobrou na svém čele.



Re

- Re, bůh slunce, byl personifikací slunce, jeho síly a moci. Samo slunce bylo pokládáno za Reovu tvář, oko nebo potomka, nejčastěji jako dceru.
- V některých nalezených textech je ranní slunce nazýváno jako Cheper, polední Re a večerní Atum. Obdobně tedy jako Atum, Re zastával úlohu prvotního božstva a Stvořitele. Jako slunce, které putuje po nebi, osvětluje zemi a prochází podsvětím, byl pánem celého kosmu ustanovujícím a udržujícím jeho řád. Tak byl spojován s řádem maat jež byla symbolem dokonalosti, vlády a neměnitelnosti řádu. Egypťané jej tedy právem považovali za krále bohů.
- Re byl však spojován i se smrtí, jelikož při svém nočním putování podsvětím přemáhal démony, soudil zemřelé, trestal zatracené a ujímal se spravedlivých, kteří s ním za úsvitu vystoupili na nebesa.
- Re byl nejčastěji vypodobňován v podobě muže se sokolí hlavou a slunečním kotoučem ovinutým kobrou(ureem), nebo čistě antropomorfně, jako sokol či sluneční kotouč. K jeho atributům se kromě obecných božských přiřazují především sluneční kotouč, posvátná kobra, různé koruny a další královské insignie.



Tefnut



- Tefnut, význam jména této bohyně není úplně znám. Jak už bylo řečeno, podle legendy byla vyplivnutá z boha Atuma a stejně tak se její jméno může přeložit jako „Vyplivnutá“.
- Tefnut je často označována za bohyni vlhkosti, ovšem s tímto aspektem jí spojuje pouze způsob stvoření. Zastávala také úlohu při očišťování zemřelých. Velice důležitý je také sluneční aspekt, v němž se jako Oko Reovo a Paní ohně představuje ve formě lvice zosobňující mocnou sílu slunečních paprsků. Tefnut v rámci devatera bohů z lunu představovala se svým bratrem a manželem Šuem první božský pár. A jako prvotní pár zastupovali Šu a Tefnut princip duality. Oba mohou být chápani jako Oči boha Rea, slunce a měsíce, královské koruny, východ a západ či koloběh života a řádu.
- Zobrazována je nejčastěji v podobě ženy s hlavou lvice, nebo jako žena s obecnými božskými atributy a slunečním kotoučem na hlavě, ale někdy také pouze jako lvice.

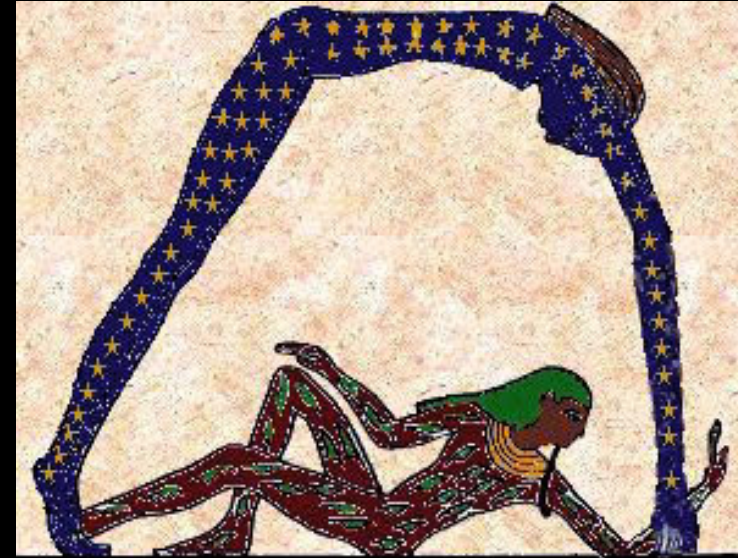
Shu



- Šu, který může nést významy „Zvedající se“, „Prázdň“, či „Vysušující“. Termín šu se determinovalo jako slunce, ve významu světla. Šu byl tedy především božstvem života, světla a vzduchu, jež jsou základními podmínkami pro život. Jako pán vzduchu byl spojován s větry a různými atmosférickými jevy, jeho kosti představovali oblaka.
- Byl také božstvem prostoru, kde vládne světlo a vzduch, v tzv. prostoru mezi nebem a zemí. Jako potomek a nástupce Stvořitele je Šu uváděn hlavně ve funkci panovníka a někdy se o králi hovoří jako o nástupci Šua a o tom, jenž sedí na „trůnu Šuově“. Ale například v textech určeným zemřelým se často objevuje Šu v roli pomocníka a ochránce zemřelého, například jej vyzvedá na oblohu.
- Šu bývá zpodobňován v podobě muže s pštrosím perem nad hlavou a obecnými božskými atributy. Méně často se objevuje jako lev, ojediněle muž se lví hlavou.

Geb

- Potomkem Šua a Tefnuty byl Geb stejně tak jako jeho sestra a manželka Nut. Gebův význam, co se týče jména je nejasný. Užití významu „geb“ a „gebi“ odkazuje na zemi. Jako personifikace země představoval Geb dárce kovů a minerálů, vládce plazů a zemních tvorů. Také zemětřesení je dílem (smíchem) tohoto boha. A, i když rostliny vyrůstaly na zádech Gebových, nikdy se nestal vládcem úrody a plodnosti. Představoval vždy jen materii země. Se záplavou, úrodou a plodností byl spojován bůh Hapi, jenž byl považován za Gebova přítele.



- Geb byl nahlížen ve dvou rozdílných rovinách. Na jedné straně byl pro zemřelého nebezpečím, neboť ten doufal, že nebude zajat a bude moci vystoupat na nebesa. Na druhé straně vystupuje jako pomocník a ochránce zemřelého. Většinou jsou všichni králové označováni jako „dědici Gebovi“. Nejspíše proto, že byl označován za prvního potomka bohů jenž přišel na svět přirozeným zrozením ženy (bohyně Tefnuty).
- Zobrazen byl v podobě muže s obecnými panovnickými atributy a insigniemi, nejčastěji s červenou dolnoegyptskou korunou. Nad Gebovou hlavou může být znázorněna husa, která je hieroglyfickou značkou jeho jména. Bývá zobrazen také jako had či muž s hadí hlavou, nebo je jeho tělo pokryto listy rákosu či vybarveno zeleně. V době 19. dynastie se na zobrazeních objevuje ležící Geb, přes nějž se klene Nut. Mezi nimi je někdy zachycen Šu, který je jako vzduch odděluje.

Nut

- Nut, jež představovala personifikaci nebeské klenby byla označována jako bohyně nebe. Spolu s Gebem stvořili bohy: Usira, Eset, Sutech, Nebhet a také Hóra.
- V roli nebes je také matkou slunečního boha Rea, kterého za úsvitu rodí, aby jej při západu pohltila a další ráno opět přivedla na svět. Podobně podle Egyptanů probíhá i koloběh hvězd, které v noci putují po těle bohyně a přes den v něm. Představa, že Nut pojídá své vlastní děti, nebeská obíhající tělesa, vedla k jejímu přirovnání k prasnici. Jelikož Egyptané doufali, že po jejich smrti přejdou na nebesa a budou se tak podílet na věčném slunečním a hvězdném koloběhu, stala se Nut matkou a ochránkyní „znovuzrozených“. Otevírá jim brány nebes, očisťuje je, připravuje jim pokrmy atd. Z tohoto důvodu byla znázorňována na hrobkách a rakvích. Rakev, sarkofág i hrobka mohou být označeny za lůno této bohyně, do něhož se zemřelý vrací a doufá, že bude jako slunce zrozen k novému, věčnému životu.
- Zobrazována byla v podobě ženy se značkou „nu“ nad hlavou, někdy se slunečním kotoučem nad hlavou či v rukách. Na některých vyobrazení tělo bohyně pokrývají hvězdy a v roli nebeské klenby je někdy vypodobněna jako žena klenoucí se přes zemi v podobě boha Geba, jejíž nohy spočívají na východním horizontu a špičky prsty rukou na západním.



Nebthet



- Nebthet, bohyně příbytku, je zobrazována samostatně jen výjimečně, jelikož svou podstatou je vázaná na děje o mýtu o Usirovi. Setkáváme se s ní především jako s obětavou sestrou a pomocnicí Esety. Spolu s ní truchlí pro mrtvého Usira, hledá jeho tělo a napomáhá při činnostech vedoucích k jeho ospravedlnění a vzkříšení.
- Nebthet byla spojována se západem, tmou a nocí. Zobrazována je nejčastěji jako žena se znakem svého jména nad hlavou. Někdy mají její ruce podobu křídel, jimiž ochraňuje zesnulého Usira. Může však být zachycena i v podobě luňáka. Ve většině případů vystupuje se svou sestrou.



Usir



- Usir, řecky Osiris, bůh vítězství nad smrtí, vzkříšení a vládce podsvětí. Usir měl několik označení, pro svou význačnost ho Egypťané obdařili několika jmény, epitety a tituly. Nejdůležitějším označením, jenž náleželo pouze Usirovi byl termín, Vennefer, který snad vypovídá o jeho smrti nezrušené, neustále dokonalé existenci.
- Byl pojmenován titulem Pán věčnosti a Pán žijících, jimiž jsou myšleni blažení zesnulí. Původní funkce tohoto boha byly v oblasti královské zádušní teologie. Panovník, kterého státní teologie ztotožňovala za života s bohem Horem, přijímal po smrti roli boha Usira, respektive se jím stával. Panovník se přímo ztotožňoval s tímto bohem.
- Usir je někdy přímo ztotožňován s podsvětím, nazývaným „duat“. Kromě ztotožnění Usira jako panovníka se s ním setkáváme jako s bohem podsvětí, jemuž musí zemřelý král uniknout, aby mohl vstoupit na nebesa. Vystupuje také jako nemilosrdný soudce, který odděluje blažené od zatracených, přičemž druhé trestá a dokonce je pobíjí. Zobrazován byl v podobě muže zavinutého do mumifikačních obinadel. K jeho atributům náleží bílá koruna Horního Egypta, která mohla být doplněna o horizontálně zakroucené beraní rohy, a dvě pera. Na zobrazeních posmrtného soudu, stojí Usir na podstavci ve tvaru značky maat, což odkazuje na jeho spočívání v řádu maat.

Eset

- Esetino jméno můžeme přeložit jako trůn, sídlo nebo stolice. Eset byla pokládána za bohyni lásky, ale oproti uvolněnější a vášnivější Hathor zastupovala spíše manželský a mateřský cit. Byla považována za chránící a božskou matku, jež chrání své děti, oživuje a chrání královský trůn.
- Protože se Eset stala manželkou Usira, který byl určen Gebovým dědicem-vládce Egypta, na úkor Sutecha, kterému byly přiděleny pouze nehostinné oblasti. Sutech zabil svého bratra, rozsekal jeho tělo a rozptýlil je po zemi. Eset s její sestrou Nebthet kousky Usirova těla našla a znovu ho částečně oživila a zplodila s ním Hora.
- Eset je nejčastěji zobrazována v podobě ženy s hieroglyfickým znakem trůnu nad hlavou nebo s kravskými rohy se slunečním kotoučem na hlavě či náhrdelníkem. Některé její podoby ovšem mohou souviset s jednotlivými událostmi z jejího života. Například pokud je Eset zachycena jako okřídlená žena, pak ochraňuje Usira či zesnulého krále. Také může být vyobrazena v pokleku, jak velebí vzkříšeného manžela či v sedě při kojení syna Hora.



Hor



- Hor, původně čten snad Heru nebo Her byl zapisován znakem sokola. Význam tohoto jména byl obvykle jako Vzdálený nebo Ten který byl ve výšinách, či dokonce Nejvyšší a Vládce. Hor byl vnímám hlavně jako Pán oblohy, a v této funkci v něm můžeme spatřovat nebeského sokola, jehož roztažená křídla zastupují klenbu oblohy. Jeho oči potom představují slunce a měsíc a barevná pířka na jeho hrudi mohou odkazovat na hvězdné nebe.
- Zobrazován byl v podobě sokola nebo muže se sokolí hlavou vybavený obecnými božskými atributy a královskými insigniemi, zvláště dvojitou korunou.
- Hor byl také často přidělován ke svému bratru Sutechovi. To především v teorii, že oni dva byli sobě navzájem kosmologické či přírodní protiklady, jako nebe a země, den a noc či nilské údolí a poušť.

Sutech

- Sutech je bůh jenž zosobňoval nepokoj, zmatek a neřád. Sutech vždy zůstává ve spojitosti stvoření světa řádu maat, byť někdy zastupuje jeho odvrácenou stranu isfet.
- Sutecha ovšem není možné chápat bez jeho bratra a protivníka, Hora. Oba zastupují dva protipóly, rozkol i jednotu. Spojení těchto dvou bohů vyjadřuje tedy harmonii a celistvost světa. Hor často zastupuje Dolní Egypt a Sutech Horní Egypt, ale mohlo tomu být i naopak. I když symbolicky zosobňují protipóly a duality, v některých případech bývají zachyceni jako jediné božstvo, které se vzájemně doplňuje. Tomu by odpovídaly i Sutechovy vlastnosti, rysy a podoba. Pozemní tvor naproti nebeskému sokolovi, spojení s pouští a neplodností oproti životodárné síle Nilu a hojnosti, vražda proti vzkříšení.
- Zobrazován je především jako zvíře s dlouhýma stojatýma ušima, mohutným nosem, tlapami a dlouhým pevným ocasem. Ovšem pokusy o určení tohoto tvora se různí, od psa, přes okapi, osla, až po žirafu. Spíše se však jednalo o mytické zvíře, jehož podoba byla poskládána z různých zvířat.



Posmrtný život

- Víra v posmrtný život zaujímá v egyptském náboženství velmi důležité místo. Většina informací o náboženských praktikách pochází především z archeologického materiálu z pohřebišť. Obecně se v celém Egyptě projevuje rozšířená a vesměs udržovaná úcta k mrtvým, která svědčí o víře v pokračování existence po smrti.
- Ovšem názor na posmrtný život a smrt se postupně měnil a dále vyvíjel. S tím se také měnil pohled na provádění rituálů a pohřebních praktik.
- Základní myšlenka, která spojovala představy ve všech dobách, rozlišovala tři složky člověka - tělo, duše „Ba“ a duch „Ka“. Duše znázorňovala životní sílu nemající osobního vědomí. Byla to síla, která byla oživující složkou všeho živého, jakási univerzální podstata, univerzální duch, který byl součástí všeho živého. Naproti tomu duch Ka byl jedinečnou složkou pouze člověka, která určovala jeho individualitu, myšlení, svědomí, rozlišování dobra a zla a uvědomění si. Smrt člověka nastala tehdy, když tělo opustilo Ba. Ve chvíli smrti opouští tělo i Ka, tedy její duch.



- Názory na proces, kdy se Ka po smrti odlučovalo od těla se v různých dobách lišily a odvíjely se od nich i způsoby pohřbívání. V počátcích nejstaršího Egypta se Egypťané dematerializací ducha příliš nezaobírali, i když v posmrtný život věřily a byli o něm přesvědčeni, o čemž svědčí nálezy hrobek s výbavou obsahující zbraně, potraviny, nápoje, osobní předměty zemřelého, náradí a vše, co by mohl dotyčný po smrti potřebovat.
- Později vznikla představa, že k odloučení ducha dochází pomocí odstranění masa od kostí zemřelého. Proto Egypťané sami napomáhali duchu a odstraňovali maso od kostí a posléze opalovali.
- Jedním z dalších názorů byla víra, že stav těla zesnulého při odlučování ducha se promítne i na pozdějším duchově těle novém. Pokud tedy dotyčnému zesnulému chybí nějaká určitá část těla, jako noha, ruka, či je jinak nechvalně postižen, bude jeho tělo na druhé straně bytí poznamenáno stejně. Z tohoto názoru tedy vznikla představa, že bozi při samotném odloučení ducha musejí sestavit tělo dohromady, napravit jeho vady a otevřít jim jejich oči a ústa, a do nosu pustit nový dech.
- Z této představy se vyvinula ještě jedna fáze, kdy se o úpravu těla již nestarali samotní bohové, ale pouze samotný duch zemřelého, který pokud chtěl mít svoje tělo v pořádku, tedy bez vad, musel sám své pozemské tělo dát dohromady.





- Egypťané se především snažili usnadnit práci bohům a usnadnit zemřelému jeho nadpozemskou cestu. Snažili se tělo zajistit a zaopatřit tak, aby nepodlehlo zkáze dříve, než dojde odloučení ducha od těla.
- Tato víra tedy nakonec vyústila v první pokusy o mumifikaci. Smyslem mumifikace tedy bylo zabezpečení těla během odloučení ducha od těla.
- Egypťané se snažili zabránit hnilobnému procesu, kterému přirozeně mrtví podléhali. Těla vysoušeli na slunci nebo v písku. Kůže takto vysušených těl se však napínala a obličej se deformoval. Při mumifikaci bylo využito i zkušeností z nasolování ryb, ale mumie pak měly na pokožce bělavý solný povlak a kůže často praskala, proto se začal úspěšně používat tzv. natron, tedy hydroxid sodný, který tělo vysoušel bez jakékoliv jeho újmy.